

Messadi pertuccont il relasch dalla lescha davart la promoziun dalla sanadad, dalla prevenziun e dil sport dalla vischnaunca dad Ilanz/Glion

Preziada dunna presidenta dil parlament
Stimadas parlamentarias, stimai parlamentararis

Tochen ussa muncava ina basa legala per promover il sport d'ina vart e las activitads dalla vischnaunca els secturs dalla sanadad e dalla prevenziun da l'autra vart. Perquei suttametia la suprastanza communal in sboz d'ina lescha corrispudenta al parlament communal.

Situaziun da partenza

La promoziun dil sport entras il maun public ha ina liunga tradiziun. Las anteriuras vischnauncas dad Ilanz/Glion han promoviu il sport da maniera multifara. El center eran ed ein contribuziuns finanzialas per occurrenz, il diever favoreivel ni gratuit dad infrastructures, lavurs dils menaschis communalis ni d'autras partiziuns dalla vischnaunca. Il gener da promoziun e l'altezia dallas contribuziuns eran fetg differentas ellas anteriuras vischnauncas. Concepts vegnan strusch ad esser stai avon maun e las promoziuns vegnan ad esser stadas en in rom che s'orientava tenor ina pratica etablida el decuers dil temps. La vischnaunca fusiunada dad Ilanz/Glion ha surpriu ella gronda part dils cass la promoziun dallas anteriuras vischnauncas. Per l'ina per garantir la cuntinuitad e per l'autra perquei ch'ei ha dau tochen oz negin concept da promoziun che havess lubiu da far lavur da promoziun sin fundament da criteris objectivs. Da differentas varts, buc il davos dallas uniuns sportivas, mo era dall'administraziun e da commembras e commembers dallas autoritads, ei vegniu exprimiu il giavisch da francar la promoziun sin basa legala, da reglar meglier ella e da conceder ella tenor criteris objectivs.

Ultra dalla promoziun dil sport vala ei da reglar legalmein era la promoziun dalla sanadad e dalla prevenziun. Damai ch'il sport, la promoziun dalla sanadad e la prevenziun han numerus puncts da contact, eis ei evident da tractar quels secturs ella medema lescha. Buca part da quei project da lescha fa la promoziun dalla cultura. Per lezza vegn elaborau actualmein in agen relasch.

Cooperaziun

Questiunari online

La fin digl onn 2020 ha la vischnaunca dad Ilanz/Glion tarmess in questiunari online allas uniuns sportivas per survegnir dapli informaziuns davart la structura e las activitads dallas uniuns. Sin fundament dallas rispostas ha ina grupp da lavur cun personas dalla suprastanza communal – Caroline Gasser Curschellas, Damian Cadalbert e Roman Cantieni – elaborau in sboz per ina lescha ed in'ordinaziun. Quels sbozs ha la suprastanza communal approbau e tarmess en consultaziun allas uniuns sportivas dalla vischnaunca dad Ilanz/Glion.

Occurrenza d'informaziun e consultaziun

All'occurrenza d'informaziun dils 30 da november 2021 el luvratori communal da Castrisch han ins saviu presentar il sboz dalla lescha e dall'ordinaziun e giu la caschun da risponder a damondas. Suenter l'occurrenza eis ei stau pusseivel da dar resuns en scret entochen ils 13 da december 2021. Tut en tut ein tschun posiziuns entradas che sustegnan il proceder e l'elaboraziun d'ina basa legala. Ils resuns ein vegni risguardai el sboz dalla lescha. Ei setracta da resuns formals che han negina influenza sin ils principis fundamentals presentai all'occurrenza d'informaziun e ch'ei cunteni el sboz dalla lescha.

Explicaziuns davart singulas disposiziuns

Art. 1

La scola da talents Surselva ei buc object da quella lescha.

Art. 4

Art. 4 franchisescha legalmein che la vischnaunca sustegn las stentas dallas uniuns che influenzeschan a moda positiva in cumpurtament sanadeivel e preventiv. Ils davos onns ha la vischnaunca dad Ilanz/Glion p.ex. susteniu la cuorsa «Ilanzer Erlebnislauf».

Art. 5 – 11

Ils art. 5 entochen 11 determineschan ils principis ed ils geners dalla promoziun da sport. Las contribuziuns sebasan sin las promoziuns dalla confederaziun, dil cantun e dalla regiun. Las directives davart l'altezia dallas tariffas per utilizar ils implants da sport ed ils stabiliments communal ein vegnidas risguardadas gia ell'ordinaziun davart l'utilisaziun d'immobilies dalla vischnaunca dad Ilanz/Glion (Ordinaziun d'immobilies I).

Las contribuziuns annualas als trenaments ed allas concorrenzas d'uniuns duein vegnir concedidas a basa dils daners dalla confederaziun per G+S. El sboz dall'ordinaziun eis ei previu d'indemnisar 1 franc per ura da trenament cun dretg da contribuziuns G+S e per giuvenil sesents en vischnaunca resp. per concorrenza cun dretg da contribuziuns G+S e per giuvenil sesents en vischnaunca.

Era occurrenzas e projects da sport san vegnir susteni finanziamein. Las contribuziuns sebasan sin quellas dil fond da sport da Grischun Sport. Las undrientschas ed ils premis da renconuschientscha ein ulteriurs instruments che stattan a disposiziun per renconuscher engaschaments a favur dalla societad.

Art. 12

Igl ei impurtont che la qualitat dallas purschidas seigi garantida.

Art. 13 – 14

La persuna incumbensada cun la promoziun dalla sanadad e dalla prevenziun ei la persuna da contact per la suprastonza communal e la cumissiun per la promoziun dalla sanadad, dalla prevenziun e dalla promoziun dil sport. Ella ei medemamein la persuna da contact per il cantun. La suprastonza communal elegia las commembras ed ils commembers dalla cumissiun e la persuna incumbensada cun la promoziun dalla sanadad e dalla prevenziun. Sche quella surpren medemamein la coordinaziun dil sport, ei aunc d'examinar.

Art. 17 – 18

Cun la pusseivladad da far recuors vegn l'udida giuridica garantida. La lescha presenta duei entrar en vigur igl 1. da schaner 2023. Quei temps ei necessaris per far ils sclariments pertuccont la coordinaziun dil sport.

La coordinaziun dil sport

Grischun Sport sustegn cun cussegls e mieds finanziaals la creaziun da posts per la coordinaziun dil sport e da reits localas da moviment e da sport (RMS)¹ cun la finamira da rinforzar la promoziun dil sport. Davos la reit da moviment e da sport stat ina coordinatura ni in coordinatur da sport ch'ei la persuna da contact per il moviment ed il sport. Ella coordinescha las damondas, colligia in cun l'auter ils acturs dil sport (p.ex. uniuns, scola, vischnaunca) ed optimescha aschia la promoziun locala dil moviment e dil sport. La reit locala da moviment e da sport duei haver ina stretga relaziun cun l'administraziun communal. Aschia survegn il sport dapli peisa politica ed ils acturs dil sport han in post da consultaziun specific. La reit locala da moviment e da sport sto la vischnaunca finanziaar directamein ni indirectamein (mandat da prestaziun). Grischun Sport separticipescha alla creaziun d'ina RMS cun ina finanziaziun da partenza sur quater onns. Il sustegn finanziaal importa max. 50 % dils cuosts da paga per engaschar ina coordinatura ni in coordinatur da sport.

Da differentas varts exista il basegns d'haver ina coordinaziun dil sport per promover il moviment ed il sport sin plaun communal. Perquei ei era la suprastonza communal dall'opiniun ch'ei seigi endretg d'examinar la creaziun d'ina RMS suenter ch'il parlament ha approbau las basas legalas. Ina gruppa da lavur cun commembras e commembers dil parlament communal, dalla scola, dallas uniuns sportivas ed eventualmein ulteriuras persunas duei perquei examinar las damondas corrispundentas ed elaborar en cass da basegns in concept da basa. Quel sto cuntener la situaziun da partenza, las finamiras, ils termins, ils tiarms impurtonts ed il preventiv per crear la piazza. Pusseivel eis ei era che la coordinaziun da sport vegn creada per quater onns e lu evaluada. Quels sclariments duein esser terminai tochen igl atun 2022, per ch'ils resultats corrispundents sappien vegnir integrai el preventiv 2023.

Tenor art. 35 lit. a dalla constituziun communal ha il parlament communal la cumpetenza da relaschar leschas. Resalvus resta il referendum facultativ tenor art. 32 al. 1 lit. a.

Propostas

Sin fundament dallas explicaziuns precedentas propona la suprastonza communal al parlament:

- d'entrar ella damonda;
- d'approbar la lescha davart la promoziun dalla sanadad, dalla prevenziun e dil sport dalla vischnaunca dad Ilanz/Glion.

Ilanz/Glion, ils 15 da mars 2022

Suprastonza communal Ilanz/Glion

¹ mira il muossavia «Raits localas da moviment e da sport»
https://www.gr.ch/DE/institutionen/verwaltung/ekud/avs/Dokumenteliste%20Sport/Leitfaden_rm.pdf